

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægthistorisk

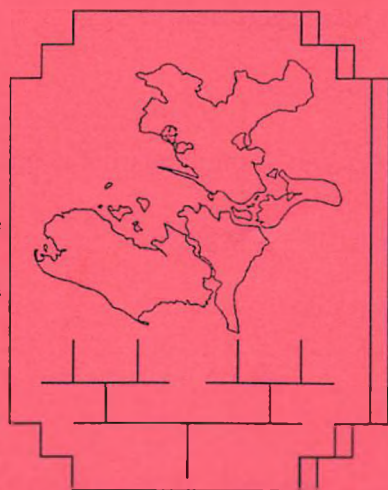
Forening

for

Storstrøms Amt

ÅRSSKRIFT 2002

N o d d e r n e

18. Årgang

Indholdsfortegnelse

Folketælling 1787 i Frejlev	side:	1
Rigsarkivet	-	7
Kortspil med sergent	-	8
Flugten til Amerika	-	11
Det stod i avisen 1886	-	21
Maribo amt 1801	-	22
Internet adresser	-	23
Dansk Slægtsgårdsarkiv	-	25
Frejlev bykasse	-	26
Hvad der kan komme ud af at lægge...	-	29
Foreningens vedtægter	-	31
Årsregnskab	-	32

Programmet for sæsonen 2002/2003 findes midt i bladet

FOLKETÆLLING 1787

Øst for landsbyen Frejlev i Kettinge sogn står det kendte **SKALKEKORS**. Det bærer årstallet 1533, men er fornyet flere gange – sidst i 1953, hvor bylavet besluttede at omkranse det med 42 sten – en for hver af de 39 gårde, de to halvgårde og den kapellangård, der ved udskiftningen i året 1799 blev omdannet til fire husmandssteder. Ved folketællingen 12 år tidligere bestod byen af 48 gårde og 32 huse langs en bygade, der slyngede sig som et dobbelt S ned over den lille å, der udspringer i Tokkerup mose og udmunder i Guldborgsund i Bredningen syd for halvøen Skejten.

Af de 48 gårde fik kun de elleve lov til at blive liggende på deres oprindelige plads ved bygaden, seks blev nedlagt, og de resterende 31 blev fordelt på de tre store bymarker, Øster-, Sønder- og Nørreemark. Gård nr. 1 blev lagt længst mod øst op mod skoven, ”Frejlev Bøget” og fik senere navnet Bøgelund, de næste elleve blev placeret ”med solen” på Søndermarken, mens nr. 10, 11 og 15 blev liggende og fik jorden syd for bygaden. Disse 15 gårde udgør stadig den del af Frejlev, der kaldes Østre Treding.

På bymarken vest for byen lagde man tre gårde, nr. 16, 17 og 18, mens nr. 19 ved Hovkæret og nr. 20 Postgården blev på deres plads. På Nørreemarken blev der plads til fem gårde, nr. 21 – 25, og fire nr. 26 – 29 beholdt beliggenheden ved bygaden. Denne del af byen fik navnet Midtbys Treding og udgør 14 gårde.

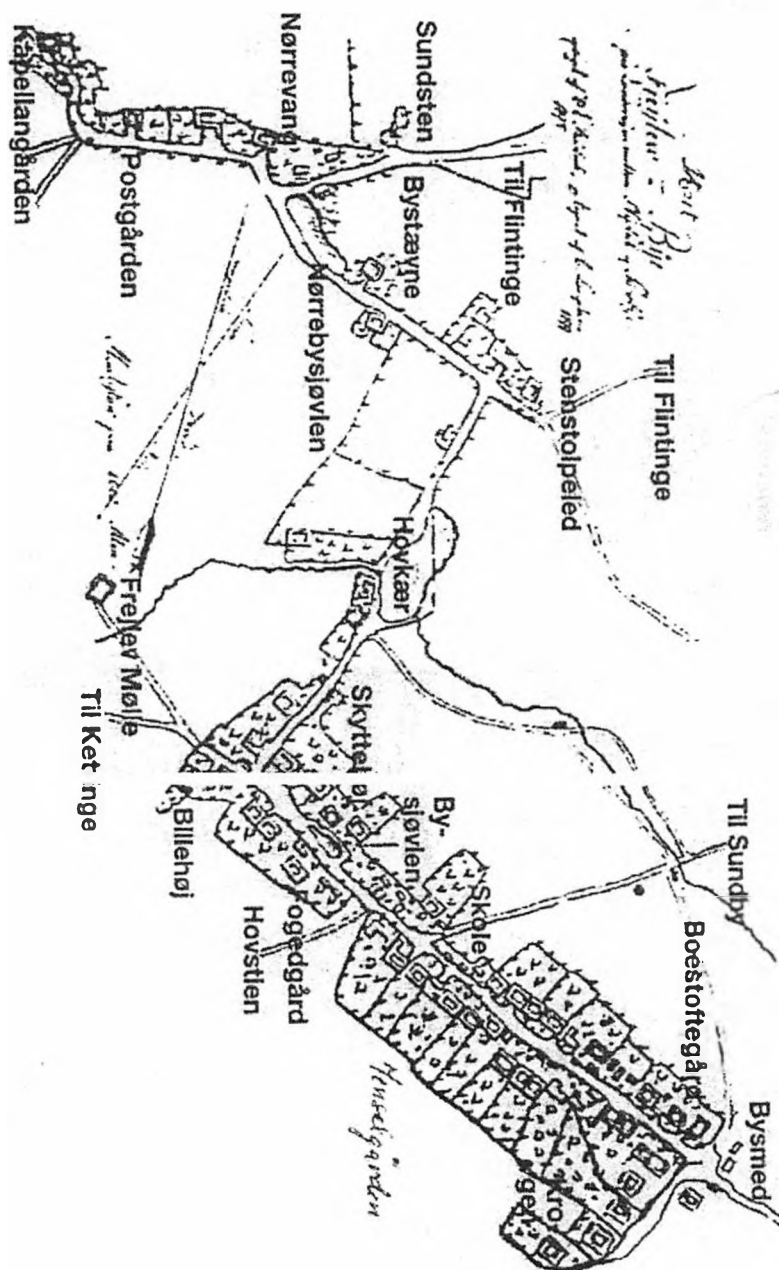
De næste 10 gårde (nr. 30 – 39) er udflyttergårde. De ligger alle sammen nord for Østmarksvejen og udgør sammen med de to halvgårde, ”Kirkebonden” og ”Præstebonden” samt Kappellan-gården, i alt 13 gårde: Nørre Treding.

De 42 gårde udgør stadig et bylav, der ledes af en byoldermand og to tredingsoldermænd. Den første søndag i maj flyttes byens dokumenter fra den afgangende oldermands gård til den tiltrædende. Her åbnes byskrinet af de to afgangende tredingsoldermænd, og man kan konstatere, at alt er i orden. Ved mødets afslutning lukkes ”bykassen” af de nye tredingsoldermænd, der beholder nøglerne hos sig, således at ingen kan åbne kassen, uden at de er til stede.

Dokumenterne i bykassen giver os mange fine detaljer af byens historie, lige fra Christian II privilegiebrev fra 1521 til festlighederne omkring fornyelsen af Skálkekorset i 1953, men folketællingen i 1787 finder vi ikke her, men sammen med de efterfølgende tællinger i Landsarkivet, og det er spændende læsning.

Sognepræsten i Kettinge sogn var i 1787 den 69-årige hr. Hans Friis, der boede i præstegården sammen med sin et år ældre hustru Ingeborg Resdorph. Sognet omfattede byerne Kettinge, Rågelunde med Tokkerup og Frejlev, i alt 856 personer. Over halvdelen (ca. 55%) af sognets indbyggere boede i Frejlev, og her i byens vestligste gård – helt ude ved ”Fandens Mose” boede sognepræstens residerende kapellan, hr. Steen Balsløff. Han var 35 år gammel, enkemand med 6 børn i alderen fra et til otte år, og hans søster Elisabeth på 24 holdt sammen med to tjenestefolk hus for ham.

Freilev 1799 - årets før udskiftningen

Den 1. juli skulle der være folketælling, og derfor begav kapellanen sig af sted med sin liste, der skulle indeholde oplysninger om samtlige personers fulde navn, alder og stilling i familien og i samfundet – alle gårdsfæsterne blev betegnet som ”Bonde og Gaardbeboer” -, om børnene er af 1., 2. eller hvilket ægteskab samt om de er ugift eller gift.

Han tog fat i den modsatte ende af byen, ved ”Viemosen” i de ejendomme, der lå langs den lille bæk, man kaldte ”Smederenden”. Den dannede bygrænsen mod øst, og kun et par enkelte huse lå udenfor, bl.a. smedjen – det var alt for farligt at have hans åbne ild inde i byen. De fire første gårde langs vandløbet var alle beboet af midaldrende gårdfæstere med hjemmевærende børn og et par tjenestefolk. Derefter kommer fem huse, beboet af to husmænd, en skomager, en hjulmand og smeden.

Vi er nu på nordsiden af bygaden. Boestoftegård har beholdt sin oprindelige plads. Den beboedes dengang, som nu af familien Lang. Peder og Ane havde fire hjemmeboende børn i alderen fra otte til 21, alle ugifte. Den næstældste søn, Anders overtog senere fæstet, og ved udskiftningen var han og præstebonden på Mensalgården de eneste af 18 bønder, der fik lov til at blive boende her på bygaden mellem skolen og ”smedesjøvlen”. Af de udflyttede gårde lod man oftest stuehusene blive stående, og de blev senere overtaget af husmænd eller håndværkere.

Efter at have besøgt de næste 37 familier, som foruden de nævnte 18 bønder talte en halv snes indsiddere, en bødker, en væver, en træskomager samt nogle husmænd og dag-

lejere, kom Balsløff frem til den allerede dengang gamle rytterskole, der lå på hjørnet, hvor landsbyen gik til Sundby Færge. Her kan han have holdt et passende hvil og talt med den 64-årige skoleholder Lars Rasmussen, der boede her alene med sin jævnårige kone Sissel.

På den modsatte side af bygaden gik en sti mod sydvest direkte til Ålholm. Den blev benyttet, når man fra byen skulle udføre den del af hoveriet, der kaldtes ”gangdage” på godset, og den benævntes derfor ”hovstien”. Lidt længere mod vest lå byens store gadekær, ”Bysjøvlen”. I gården midt for denne boede Jens og Karen Olsen sammen med deres 19-årige søn, Lars og tjenestefolk. Da Lars var enebarn og velbegavet, havde forældrene betalt skoleholderen 8 skilling om måneden for at lære Lars både at regne og skrive. Det var lykkedes så godt, at da han senere overtog fæstet, udpegede man ham til bonde-foged, og efter ham har gården, der beholdt sin oprindelige plads, fået sit navn.

Overfor Fogedgården ved siden af gadekæret fik også gården Skyttehøj lov til at blive liggende. Gårdfæsteren her var den ene af byens to postbønder, der havde pligt til at stille heste til postvognen mellem Nykøbing og Nysted, men til gengæld var han fritaget for hoveri. Her nærmer vi os det sted, hvor lande-vejen fører videre til Kettinge og en mindre vej til byens mølle, der står på et lille bakkedrag vest for åen. Mølleren selv boede der, hvor bygaden svinger brat mod nord ned forbi Hovkæret – en ret stor udvidelse af åløbet og i perioder en besværlig hindring for passagen til og fra Nørre Frejlev. Enhver, der i dag kører på den omfartsvej, der efter Nysted-banens nedlæggelse i

1961 blev lagt uden om Frejlev og Kettinge, kan tydeligt mærke den lavning, der stadig er, hvor man passerer det gamle Hovkærstræde.

Ovre i Nørre Frejlev manglede kapellanen nu kun en halv snes familier, før han var hjemme. Han havde været inde hos både bødker, væver, tækkemand, hjulmand og skrædder, før han ved Stenstolpeleddet drejede ind på sin egen bygade. Her lå et par gårde, før han nåede frem til Nørrebysjølven, hvor også deres bysmed holdt til. Her lå også det egentlige bystævne med den mægtige "Sundsten", der bar tydelig mærker af fingrene på den trold, der engang havde kastet den. På den stillede byoldermanden sig, når man var samlet, og ved sjølven stod bytræet, hvortil ungdommen "red sommer i by".

Landevejen fra Flintinge nåede ind i byen her, og før man fortsatte mod Kettinge, holdt man ind hos Frejlevs anden postbonde, der ligesom manden oppe på Skyttehøj var fritaget for hoveri. Straks efter Postgården gjorde bygaden et sidste knæk ved fire husmandsstæder, før gaden sluttede i selve Kappellangården. Her kunne Steen Balzløff tælle sammen og konstatere, at landsbyen Frejlev langs sin meget lange bygade husede 114 familier med i alt 483 personer.

Fjorten år senere (1801) var det ham selv, der sad som sognepræst i Kettinge, og ved folketællingen det år ser det ud til, at det ikke var den 33-årige ungkarl Niels Ranleff, der sad i Kapellangården med 4 tjenestefolk, men den noget ældre skoleholder Mads Bruun i Frejlev, der måtte udfærdige listen, der nu talte 492 personer.

Arne Heyn
Hamborgskovvej 32
4800 Nykøbing F.

RIGSARKIVET

Staten flytter tre institutioner bl.a. Rigsarkivet.

Det nye Rigsarkiv skal ligge i Odense, tæt på byens universitet. Regeringen håber, at det nye arkiv står færdigt i 2006-2007. Det vil kun koste 1,1 mia. at bygge i Odense. Det skrottede projekt for et nyt Rigsarkiv i Ørestaden kostede omkring 1,6 mia. kr. Med projektet i Odense kan staten også spare planlagte udgifter på 210 mio. kr. til et nyt arkivbyggeri i Jylland.

150 kilometer hylder dansk hukommelse skal pakkes sammen, når Rigsarkivet flytter fra København til Odense.

Set fra chefkontoret forsøger rigsarkivar Johan Peter Noack at gribe fast i de positive elementer i regeringens beslutning, selvom han ikke lægger skjul på, at han helst så Rigsarkivet blive boende i København. Tæt på både brugere af arkivernes skatte og tæt på de mange offentlige kontorer, der afleverer materiale til gemmerne.

Af hensyn til de mange daglige brugere regner Rigsarkivet med at tilbyde fjernlån via Landsarkivet for Sjælland, som får lov til at blive på Jagtvej i København, og Det Kongelige Bibliotek. Faktisk har Rigsarkivet de seneste halvandet år forberedt sig på at flytte og har allerede pakket de gamle bøger og notater i små flyttekasser samtidig med edb-registrering.

Rigsarkivet er ved at lægge alle gemmerne på edb og registrere de gulnede ark med stregkoder. Herefter kan samlingerne lægges på Internettet og så kan folk bestille ad den vej.

Uddrag af artikel i POLITIKEN, 8/5-2002

Din egen dag er kort, men slægtens lang.

KORTSPIL MED SERGENT

En pudsig episode siges at have fundet sted for godt hundrede år siden.

En sergent var i kirke med sine soldater, og midt under gudstjenesten tog en af de menige et spil kort op af lommen og betragtede det nøje.

Sergenten opdagede det og meldte det til stedets kommandant daværende kronprins Frederik (den senere Frederik VII).

Kronprinsen lod soldaten kalde til sig og sagde til ham, at han var anklaget for at have haft kort med i kirken.

”Du har bespottet kirken og menigheden, og som straf skal De derfor løbe spidsrod (militær straf, hvor han skulle løbe mellem to rækker soldater og blive slået med kæppe)” sluttede kronprinsen.

Soldaten gjorde stramt honnør, idet han sagde: ”Deres kongelige Højhed! Jeg har i barndommen aldrig lært at læse, så enhver bog vil være uden betydning for mig. Derimod har min mor lært mig, hvad kortene betyder”.

”Forklar mig nærmere” bad kronprinsen.

”Det skal jeg gerne, Deres kongelige Højhed, hvis jeg så må slippe for at løbe spidsrod”.

Det lovede kronprinsen, og soldaten fortalte følgende:

”Når jeg ser et es, minder det mig om, at der kun er en Gud, og han skabte himlen og Jorden samt alt, hvad der er på Jorden.

En toer siger, at Jesus har to naturer, en Guddommelig og en menneskelig.

En treer siger, at der er tre personer i Guddommen, nemlig Faderen, Sønnen og Helligånden.

En fier minder mig om de fire Evangelier: Matthæus, Markus, Lukas og Johannes.

En femmer betyder Jesus’ fem vidundere.

Sekseren siger mig, at der er seks dage i ugen til at arbejde i.

Syveren, at jeg skal komme hviledagen i hu.

En otter siger mig, at der kun blev frelst otte mennesker under syndfloden.

En nier og en tier, at da Jesus helbredte de ti spedalske, var de ni utaknemmelige”.

Derefter tog soldaten klør knægt og lagde den til side, idet han sagde, at den var ubrugelig. Så forklarede han videre:

”De fire konger betyder Herodes samt de vise mænd fra Østerland.

De fire damer betyder jomfru Maria med tre kvinder, der ledsagede Jesus til graven.

De tre knægte (hjerter, spar og ruder) betyder de tre bøddelknægte, som korsfæstede Jesus.

I et spil kort er der 12 billedkort og lige så mange måneder har et år. Der er 52 kort i alt og lige så mange uger er der i et år.

Klør betyder Jesu Kors, spar hans grav, ruder der er fire verdenshjørner, hjerter, at vi skal være barmhjertige mod hverandre”

”Ja, dette var min forklaring, deres kongelige Højhed”.

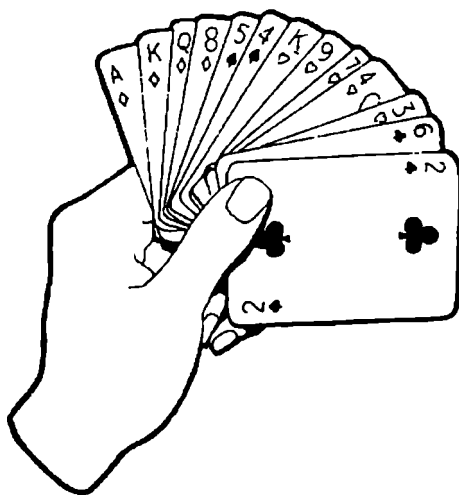
”Men du har ikke fortalt mig noget om klør knægt”.

”Klør knægt betyder Judas, som forrædte Jesus, eller den sergent som sladrede om mig!”.

”Nå, lad så sergenten løbe spidsrod”, lo kronprinsen og gav soldaten to specier, for mæge til forklaring havde han aldrig hørt.

Kilde: Kattegatposten Juli 2001.

Børge Antonsen
Nykøbingvej 65
4570 Eskilstrup

FLUGTEN TIL AMERIKA,

Et brev fra en emigrant
ved Flemming Skov

Schenectady, 16 December 1901.

Kære "Hustru og Skov"!

Først og fremmest vil jeg ønske Eder en glædelig Jul og et godt Nytaar, og siger tak for det gamle ! Ja, det er jo ikke for tidligt, at jeg siger: Tak for sidst !, men da jeg har saa mange at skrive til, har jeg besluttet ikke at skrive til nogen, inden jeg fik en nogenlunde fast Stilling her i Amerika, saa jeg med nogenlunde Sikkerhed kunde fortælle, hvorledes jeg vil have det for en Tid og tillige være saa bekendt med Forholdene, at jeg kan "beregne" saa nogenlunde, hvad Fremtid jeg kan gøre Regning paa.

Naturligvis kender jeg kun lidt til de amerikanske Forhold endnu, min nutidige Mening er, at jeg ikke kender noget Land eller Folk, som jeg hellere vil bo i eller omgaas end Amerika og "the american people", og jeg maa tilstaa, at jeg aldrig har følt mig saa tilfreds og glad ved Livet end som herovre, - hvor man jo ellers maa "slide for føden" for at bruge et dansk Udtryk - skønt man da egentlig maa sige, at jeg nærmest befandt mig paa Solsiden af Livet, mens jeg var i den gamle Verden.

Naturligvis gør det meget, at jeg her tjener Penge og er fuldstændig min egen Mand, een af de lykkeligste Følelser et Menneske kan have, men jeg er tillige fuldstændig klar over, at selv om jeg gjorde det i f.Ex. Tyskland, vilde jeg ikke føle mig hundrede Parter saa tilfreds som her.

Nej, det er de sociale Forhold, "det frie Folk i det frie Land" der gør det. Her er enhver Mand sin egen Herre, og

man kan sige og skrive sin Mening og sine Anskuelser, uden at frygte hverken Regering eller Politi.

Det er mig en Fryd, naar jeg hører dem omtale de europæiske Regeringer og Konge og Kejsere, speciel dette Slaveland, Tyskland, som ikke desto mindre kalder sig den mest civiliserede Stat, der findes; sikke vitser, de laver om Kejserens Taler og hans Udtryk; kort sagt, jeg befinder mig mellem Meningsfæller, og det har virket meget velgørende paa mig.

Amerikanerne er, som de selv kalder al Ting ”the best in the world” og de er efter min Mening ”all right”. Jeg tænker næppe, at jeg tager tilbage til Europa igen, men det er naturligvis ikke let at sige.

Jeg var jo næsten ”i Omstændigheder”, om jeg saa maa sige, sidst jeg forlod Jer, men som I maaske ved, havde jeg alligevel samlet saa meget Mod, at jeg fandt paa at gaa til Tandlæge inde i Holstebro, og hun trak ”Svenden” ud, til Trods for at jeg hylede værre end en pisket Hund, - og saa bildte hun mig endda ind, at hun havde bedøvet Gummerne. Ja, sikke Humbug, der findes i Verden, selv i gamle Dan-mark. Men det blev næsten værre af det, saa da jeg endelig kom hjem om Aftenen, var jeg mere død end levende; det varede heldigvis kun et Par Dage, saa maatte jeg jo op til mine ”Smaapiger”, og jeg må sige at sidste Sommerferie hører til mine lyseste, gladeste og bedste minder, som jeg har fra gamle Danmark, og jeg har levet paa dem herovre, navnlig i Førstningen.

For Resten har jeg haft Lykken med mig i et og alt. Det første var, at jeg fik Brev fra en forhenværende Kammerat fra Mittweida, om vi skulde følges ad til Amerika, og han var netop den, jeg allerhelst vilde følges sammen med, saa

da jeg havde læst Brevet, sprang jeg over baade Christine, Anna og Frøken Carstensen, alle paa een Gang, og saa endda 3-4 Kolbøtter af bar Glæde.

Han og jeg har troligt fulgtes sammen hele Tiden og passer storartet sammen, saa vi er de bedste Venner "of the world". Vi havde en storartet Overfart med "Norddeutsche Lloyd's" Damper "Barbarossa", og jeg var kun meget lidt syg. Det er ganske ejendommeligt at være Vidne til saadan en Afrejse her i Bremen, for mange græd som de var gaaet fra Forstanden, og der roede et Par Baade neden under Kajen for at samle de Folk op, som ligefrem vil "springe" ud til deres Fader, Broder eller hvad det nu er, hvad ikke saa sjældnen passerer.

Jeg er glad ved, at jeg har let ved at tage Afsked, jeg var ligefrem i "flot Humør", da jeg tog hjemmefra. "Lille Mor" var jo nok lidt forknytt, men hun holdt sig tappert, "den Gamle" er jo "uforandrelig", d.e. han er evig den samme, som man lærte engang, Lisse og Elna havde det henholdsvis som Far og Mor, og Maren og Frk. Carstensen, som fulgte mig til Stationen, sad saa højtidelige og lange i Ansigtet, som det var til en Henrettelse. Naa, Herregud, Kvinderne er jo nu en Gang skabt saadan.

Det er ikke saadan, naar Ungerne faar Fjer paa Kroppen og (udstreget: gerne vil Red.) længes efter at bruge vingerne.

Onsdagen den 31. Juli kl. 12 steg vi i Land i Hoboken og stod for første Gang paa amerikansk Grund.

Det første vi gjorde var at tilfredsstille en længe næret Tvivl, om det amerikanske Øl er lige saa godt som det tyske, og det blev vi da heldigvis enige om, saa vi slukkede Sorgen, samtidig vi slukkede Tørsten.

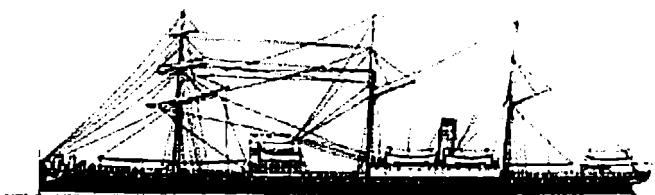
Nu havde Jørgensen, saadan hed min Kammerat, en god Ven herovre, som jeg nu ogsaa kendte lidt til, og ham opsøgte vi. Saa fik vi noget at spise og lejede os et Værelse hos en gammel, elskelig Frøken, Miss Connor, og efter et par Dages Forløb, begyndte vi at søge Plads.

Men det var forfærdeligt varmt flere Dage, saa der var ikke meget at gøre; Folk kan simpelthen ikke arbejde, og det var næsten farligt at gaa ude, saa der syntes ikke at være nogen Plads for os i New-York og efter 8 Dages Forløb tog jeg ud til Edisons Laboratorium, hvor der var en Nordmand, der ogsaa havde studeret i Mittweida, men som jeg ellers aldrig havde været sammen med før.

Han viste sig imidlertid at være "all right" og han fik en af Formændene til at følge mig hen til den store Fabrik, hvor de lavede Dynamoer, og hvor jeg ogsaa var saa heldig at faa Plads som Maskinist, men jeg måtte arbejde fra 5½ Aften til 5½ Morgen, og jeg havde kun fri en halv Time ved Midnat, saa jeg maatte arbejde 11½ Time i Døgnet, men fik Betaling for 13. Jeg var dum nok til at sige, at jeg ikke var udlært, saa jeg fik ikke mere end 15 cent i Timen.. Naa, jeg var jo glad, bare jeg fik Arbejde, og jeg begyndte samme Aften.

Det var mest Tyskere, der var der - men de havde alle været her i Amerika i mange Aar, saa jeg kunde jo tale med dem, thi Engelsk var det meget daarligt med hos mig og er endnu. Der var jeg vel henved en Maanedes Tid, og jeg havde baade let og svært Arbejde.

Med Tiden fik jeg da Lønnen drevet op til 17 cent og skulde lige til at forlange at faa 20 cent, da jeg var saa heldig at blive tilbudt en Plads i Testing roomet, den Afdeling, hvor alle Maskiner, der udgaar fra Fabrikken, bliver prøvet, baade elektrisk og mekanisk.

Built by Burmeister & Wain, Copenhagen, Denmark, 1874.

2,524 gross tons; 301 (bp) feet long; 37 feet wide.

Compound engine, single screw.

Service speed 10 knots.

1,000 passengers (50 first class, 50 second class, 900 third class).

Built for Thingvalla Line, Danish flag, in 1874 and named **Thingvalla**. Copenhagen-New York service.

Stranded and later scrapped in 1903.

Jeg var selvfølgelig ikke længe om at tage imod den Plads, og jeg fik saa Lønnen sat op til 20 cent i Timen og kunde arbejde om Dagen. Jeg havde saadan en 13-14 Dollar om Ugen med Overarbejde, fast 12 Dollar, og de var de Mennesker at omgaas, man kan tænke sig. I det hele taget er her i Amerika ikke tale om at skjælde ud eller noget af den Slags Ting, som Kommanderen og Storsnudethed hos Overordnede og det er en dejlig Ting, som vi burde lægge os efter hjemme.

Der var jeg desværre kun et Par Maaneder, saa tog jeg mit gode Tøj og gik. Der var nemlig kommen Ordre fra Presidenten for Firmaet, at vi alle skulde lade os vaccinere, men vi maatte selv betale det og hvem, der ikke vilde lade sig vaccinere, maatte gaa. Jeg havde længe hørt Tale om denne her Vaccination, men jeg bandte paa, at jeg lod mig ikke "gøre ved" og da det tilmed blev sat frem paa den Maade, følte jeg min personlige Frihed krænket, saa jeg nægtede det. Gamle Mr. Hartmann, Superintendenten, var henne og snakke med mig om det, han var først lidt bøs, men senere hen blev han ganske flink og foreholdt mig min gode Plads, og det var dumt af mig at gaa - you are foolish, wenn you go - og havde jeg ikke bandet paa det, saa havde jeg maaske givet mig, men der var ikke noget at gøre, jeg gik. Manden havde meget ret i, at det var dumt; thi jeg havde indrettet mig til at blive der, havde købt en Cykle og et Photographiapparat (40 Dollars) og havde ikke spor af Plads i Udsigt.

Jeg tog saa til New-York og søgte Plads, men der var lige kommen mange Hundrede Ingeniure fra Tyskland, saa jeg blev snart klog paa, at det ikke blev til noget. Saa tog jeg til Schenectady, hvor Verdens største elektriske Firma, General Electric, har sit Hovedquarter, og skønt det er meget vanskeligt at komme ind der, havde jeg dog det store

Held at blive antaget som Tegner og Konstruktor, og det endda netop i den Branche, jeg helst vilde, nemlig Vexelstrøms-Afdelingen.

Ganske vist kostede denne lille "Ferie" og Flytten omkring, som varede 10-12 dage, mig 35 Dollars = 130 kr., men det er jo ikke meget herovre.

Jeg får 25 cent i Timen, men vi arbejder kun 8½ Time om Dagen, saa jeg tjener ikke mere end 12 Dollars som før. Men her kan jeg læse om Aftenen, og jeg tænker, jeg bliver her mindst et Par Aar. Saa tage "vi" til Pittsburg til Westinghouse eller til Chicago eller "in the far West", og saa skal der tjenes penge.

Dette er et andet liv, end hvis man var bleven hjemme, thi saa var man vel bleven gift og bosat sig paa en 2-3000 kr., og bleven en god Spidsborger og god Patriot, "besjælet" af den Tanke, at der ikke er noget Land eller Folk saa godt som Danmark og Danskerne

Bevares, jeg synes godt om Danskerne forsaavidt, men det er nogle døde Hunde, naar man skal tale om "business", nej, maa vi saa bede om Amerikanerne, det er "Svende fra Fad".

Jeg havde ventet mig meget af Amerika, men det er meget bedre, end jeg havde turdet tænke paa. Maaske kommer jeg tilbage, naar jeg har tjent mig saa meget, at jeg kan leve som "Pensionist" og ikke kan arbejde længere, saa kan det være, vi passer bedre sammen.

Nu faar det være nok for denne Gang, saa jeg vil slutte med en venlig hilsen til "Sinding Mølle" fra Eders hengivne

P. Leegaard

c/o Mrs. Hanlow

111 South Church Street

Schenectady. N.Y.

U.S.A.

NB: Det kunde dog være, at I engang lod høre fra Eder.

På første side, omvendt, under overskriften: Jeg giver 5½ Dollar om Ugen for Kost og Logi. Mit Værelse er med Elektrisk Lys, jeg har Tæpper paa Gulvet, to Stole og en Gyngestol, Sofa, to smaa Borde og et større, saa jeg har det "fint".

Mine bemærkninger:

Dette brev er skrevet til min farmor, Inger Christensen, og min farfar, Poul Skov, og det bemærkes, at "Hustru" var Peder Leegaards kælenavn for sin kusine, Inger Christensen, som lige inden sit bryllup 26. april 1901, havde været husjomfru hos sin faster (Peder Pedersen Leegaards moder) på Rosvang.

I Ørum kirkebog læses:

1879, 6. August født Peder Pedersen Leegaard, døbt i Kirken 24. August 1879. Forældre: Landbrugskandidat Johannes Pedersen Leegaard og Hustru Ane Martine Nielsen i Hedegaardene. Mode-ren 21 Aar gl. Faddere: Gaardejer Niels Pedersen og Hustru af Fuglsang, Bedsted Sogn. Gaardmand Jens Christensen og Hustru af Ørum Mark (min farmors forældre), Gaardmand Anders Koltoft af Hedegaardene (nabo til Ane Martines forældre).

I Sjørring kirkebog læses:

1893, Konfirmeret i Sjørring Kirke:

Peder Pedersen Leegaard

Søn af Bestyrer Johs. Pedersen Leegaard, Rosvang og Hustru Ane Martine Leegaard, f. Nielsen. F. 6. August 1879 i Hedegaardene, Ørum Sogn, Hassing Herred, Thisted Amt.

1893-95 Thisted Realskole

1895-98 I kleinsmedelære i Randers

1898-1901 På Teknikum, Mittweida, Sachsen, Tyskland

December 1902 kom Peder Pedersen Leegaard tilbage til Danmark og blev indlagt på Vejlefjord Sanatorium. Han kom hjem til forældrene på Rosvang 3 april 1903.

I Sjørring kirkebog læses:

1903, 27 Juni død: Peder Pedersen Leegaard, Rosvang,

Søn af Bestyrer Johs. Pedersen Leegaard, Rosvang og Hustru Ane Martine Leegaard, f. Nielsen.

Begr: 3 Juli paa Sjørring Kirkegaard. Dødsårsag: Tuberkulose

NB. Er det skæbnens ironi, at den vaccination, som Peder Pedersen Leegaard så hårdnakket reagerede mod, formodentlig var BCG vaccination mod tuberkulose. Peder døde af en blodstyrting i sin moders arme.

Jeg har længe interesseret mig for de tusinder, der rejste over Atlanterhavet for at bygge en ny tilværelse i det fremmede. Mange blev der, nogen kom hjem igen. Jeg må være glad for, at min farfar, Poul Skov, vendte hjem igen, selv om han to gange var i USA. Ellers havde han ikke som forvalter på Rosvang truffet min farmor, Inger Christensen. Fire brødre til min farfar rejste til USA, Hans Peder Skov begik ifølge familietradition selvmord i Nebraska, Thomas Skov vendte hjem igen, Hans Jacob Skov og Ejner Skov blev derovre. Vi har stadig kontakt til den amerikanske gren af Skov familien og besøger dem af og til.

Flemming Skov
Kongensgade 19
4800 Nykøbing F.
e-mail: flemmingskov@dadlnet.dk
hjemmeside: www.flemmingskov.dk

Ellis Island, som Peter Leegaard slap for,
fordi han rejste i kahyt.

DET STOD I AVISEN: 1886

Lovforslaget angaaende Underholds-
bidrag til uægte Børn var i Gaar til 1.
Behandling i Landstinget. *Ploug* hør-
te til dem, der havde andraget
Ministeren om en saadan Lov og tak-
kede ham for Forslaget, som han i
det Hele kunde slutte sig til. Han
mente dog ikke, at Retfærdigheden
skete fuldt ud Fyldest ved Paragraf 3,
der bestemmer, at Bidragene kun
kunne udbetales af Barnefaderens
Dødsbo, naar der ikke er Enke og
ægte Børn. Han paatalte, at
Fødselsstiftelsen kan hemmeligholde
Moderens Navn overfor Barnet.

...*Tvede* ønskede Bidragene afsonede
ved Tvangsarbejde og var betænkelig
ved Understøttelse til Kvinder under
Svangerskabet -

...*Styhr* nærede Betænkelighed ved
at lade Kvinder, der tidligere har født
uden for Ægteskab, faa Understøttelse
under Svangerskabet og hævdede, at
Barnet burde bære Faderens Navn.

Morgenavisen Jyllands-Posten uge 47
Søndag den 23. November 1886

The map illustrates the administrative divisions of Lolland and Falster islands. The four herreds are labeled as follows:

- Lollands Nørre Herred** (North Lolland)
- Lollands Sønder Herred** (South Lolland)
- Falsters Nørre Herred** (North Falster)
- Falsters Sønder Herred** (South Falster)

Key locations and features include:

- Coastal towns:** Slagelse, Nakskov, Maribo, and Bogen.
- Interior towns:** Tønder, Ringe, and Nysted.
- Rivers:** The Store Østergodt and the Store Nørdre.
- Geographical features:** The islands are separated by the Lollands-Falster Sound.

A scale bar at the bottom indicates distances in miles (0 to 10) and kilometers (0 to 15).

INTERNET ADRESSER:

Dis Danmark med mange videre ”links”:

www.dis-danmark.dk

Lokalhistoriske søgebaser:

Fyn: www.historiefyn.dk
www.historie.sydfyn.dk

Farum Lokalhistoriske Arkiv: www.famus.dk

Århus Borgerbog: www.folkimidten.dk

Titler/artikler fra Personalhistorisk Tidsskrift (1890-1990)

www.genealogi.dk/110htm

På adressen:

www.helsbib.dk/tilbud/lokalhistorie/fahs

kan der søges i indholdsfortegnelse til:

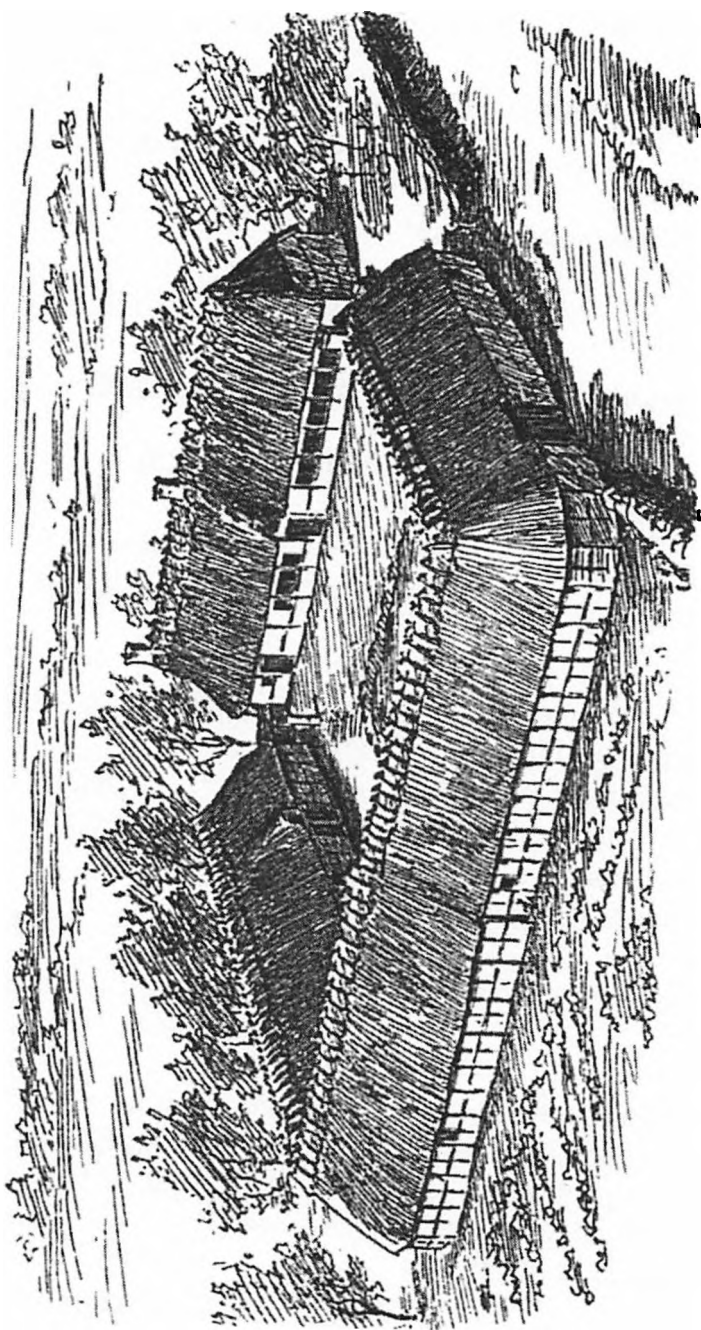
”Frederiksborg Amts Historiske Samfunds årbøger” (1906-1999). Dette register er udarbejdet i samarbejde mellem Frederiksborg Amts Historiske Samfund og Helsingør Kommunes Biblioteker.

Prøv også måske Verdens største linksamling for slægtsforskere:

www.cyndislist.com

En amerikaner, der siges at have verdens største kortsamling (150.000) af atlas fra hele Verden, har lagt 6.477 kort ud på Internettet. Her findes bl.a. 14 kort over Danmark, inkl. to kort over København fra 1837 og 1844. Fine gamle kort.

www.davidrumsey.com

DANSK SLÆGTSGÅRDSARKIV

Før i tiden lå Slægtsgårdsarkivet i Ringsted, men er for år tilbage flyttet til Gl. Estrup ved Randers.

Arkivet indeholder fortrinsvis materiale fra danske slægtsgårde, så skulle man have aner med en gård, er der her mulighed for at undersøge på Internettet, om arkivet har optegnelser om netop den gård, man søger.

Arkivet har fulgt den gamle sogneinddeling, og med hensyn til amterne benyttes stadigvæk den gamle amtsinddeling.

De ligger også inde med slægtsbøger og egnsbeskrivelser, som de har arvet og som er anbragt topografisk tilligemed en del privatpapirer, der er foræret eller deponeret på arkivet.

På deres database kan man søge på: Gårdnavn, By, Sogn eller Herred.

Har man navnet på gården - f.eks. "Skyttegaarden" - er der 3 muligheder.

Hvis man søger på bynavn - f.eks. Gundslev - får man 14 gårde. Fra Holeby har de fem gårde registrerede. Søger man på Falster Nørre Herred, har de 113 registrerede gårde. Fuglse Herred er registreret med 86 gårde.

De har også en enkelt gård fra Frisland registreret.

Slægtsgårdsarkivet finde man på Internettet på flg. adresse:

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

FREJLEV BYKASSE

Hvert år den første søndag i maj kan man opleve et mærkeligt syn i Frejlev. Den dag kører en traktor og vogn pyntet med nyudsprungne bøgegrene rundt i landsbyen. På vognen sidder 5 – 6 mand, hvoraf én blæser i byhornet, og de andre vogter Frejlev bykasse, som den dag skifter placering indtil første søndag i maj det følgende år.

Hvorfor nu sådan et stort postyr for at flytte sådan en gammel jernkasse?

Ja, ingen ved, hvor langt traditionen går tilbage i tiden, men de dokumenter, der ligger i bykassen, vidner om, at det er en meget gammel tradition.

Indholdet er nok et af Danmarks ældste lokalhistoriske arkiver. Men det er ikke kun på grund af indholdets alder og historiske værdi, at bykassen er omgærdet med stor respekt. Det er også betydningen af sammenhold og forsvar for gamle rettigheder, der igennem århundreder har fået Frejlev-bønderne til at festligholde denne dag.

Ved udskiftningen af Frejlev i 1799 blev byen opdelt i 3 ejerlav eller tredinger, som de er benævnt. Nemlig Øster Treding, Midtbys Treding og Nørre Treding.

Af byens 48 gårde fik kun de 11 lov til at blive liggende ved bygaden, seks blev helt nedlagt, og de resterende 31 blev fordelt på de tre bymarker, således at hver gård fik et tilliggende på gennemsnitlig nogle og fyrretyve tønder land.

De 42 gårde er nu reduceret til ca. det halve, men når det drejer sig om flytning og opbevaring af bykassen, er de tre ejerlav med hver sin oldermand stadig bevaret.

Har bykassen sin plads på en gård i Øster Treding, er de to nøgler, der skal bruges for at åbne bykassen, hos oldermændene i hhv. Midtbys Treding og Nørre Treding.

Bykasseflytningen starter med et oldermandsmøde på den gård, hvor bykassen har opholdt sig i det forløbne år.

Tilstede ved flytningen er foruden de to oldermænd med nøgler og oldermænden, der har opbevaret bykassen også de tre kommende oldermænd samt ejeren af den gård, der skal have bykassen det næstfølgende år.

Det er jo vigtigt at kende lidt til traditionerne, inden man skal påtage sig det store ansvar at opbevare så værdifulde dokumenter.

Efter oldermandsmødet køres bykassen på den pyntede vogn til den næste gård i den fastlagte rækkefølge, og her åbnes bykassen for at konstatere, at alle dokumenter stadig er tilstede - og i god stand.

Nu er der så lejlighed til at studere arkivalierne, inden bykassen igen forsvarligt låses af de to oldermænd indtil næste års flytning.

Af størst værdi og interesse er fire kongelige privilegiebreve (alle på pergament) og udstedt af henholdsvis Christian II 1521, Frederik I, 1528, Christian III, 1553 og den udvalgte prins Christian 1641. Han kalder sig Christian V på privilegie-brevet.

Konge nåede han ikke at blive, idet han døde på Nykøbing slot i 1647 året før sin fader Christian IV.

Også fra to senere konger - er der bevaret originale privilegiebreve nemlig Frederik III og Christian V. Frederik III brev er i øvrigt kontrasigneret af Griffenfeldt.

Sagnet fortæller, at det første privilegiebrev skulle være udstedt af Margrethe I, men er forsvundet ved en af de mange processer, bønderne måtte igennem for at sikre retten til deres egen skov.

Hver gang en ny regent overtog magten, drog oldermændene til kongen for at få stadfæstet deres rettigheder.

At bønderne ejede deres egen skov var ikke almindeligt, og mange lensmænd på Ålholm gjorde krav på Frejlev skov og Hestekoppel skov.

Begivenhederne blev så tilspidsede, så det i 1533 endte med, at bønderne dræbte en ridefoged fra Ålholm.

Om den sten, der i dag står på Frejlev enghave og benævnes Knækkerygstenen, er det sted, hvor fogeden blev dræbt, er uvist, men det er en god historie.

Palle Sørensen
Frejlev

NB: Treding er en tredjedel af et herred. Inddelingen er ret sjælden. Jf. fjerding og setting.

HVAD DER KAN KOMME UD AF AT LÆGGE SIN SLÆGT UD PÅ INTERNETTET.

For en del år siden besluttede jeg at overføre mine mange oplysninger til en computer. Råd fra Slægtshistorisk forening for Storstrøms Amt anbefalede, at systemet byggede på GED.COM og det kom det til. Jeg fik forærende et amerikansk system Family Maker og det var udmærket med det engelske. Jeg havde en stor familie i USA og også i England. Jeg tastede og tastede fra alle min fars og mine papirer, 50 års søgen efter anerne og det blev vel til 6.000 personer.

Jeg fandt på Internettet et program, GED4WEB, som danner de nødvendige filer, så anetræ og træ over efterkommere kunne dan-nes. Det kan frit downloades fra www.GED4WEB.com

Det var en stor historie og tog lang tid at publicere.

Efter nogen tid fik jeg henvendelse fra den første beslægtede, langt ude, vi var begge 6. generation.

Det var på min farmors side. Han og de andre i den gren af slægten forøgede min samling med næsten 400 personer.

Så gik der nogen tid, og så kom der en ny henvendelse, denne gang fra en gren på min farfars side, vi har fælles tipoldemor, det viste sig endda at den gård, som vores fælles tipoldefar fæstede i 1840 nu var beboet af mandens bror, derfor stadig i slægtens eje.

En dame i Stockholm, Sverige henvendte sig for at spørge, om den Gelia, jeg havde i slægtstavlen havde noget med hende at gøre ? Jo, så sandelig, hun var gift med en af de udvandrede Hansener, nævnt nedenfor, og så fik jeg en masse af hendes efterkommere.

Så fik jeg en henvendelse fra Alaska. I alt fire af min farfars kusiner ved navn Hansen var udvandrede til USA omkring 1900 og havde en masse efterkommere derovre. Nu fik jeg virkelig travlt med at taste.

Kort efter fik jeg så en henvendelse fra en, der 6 generationer tilbage havde ane fælles med mig, og som for øvrigt på fire forskellige måder havde aner fælles med min kone. Mine optegnelser omfatter også min kones slægt. Han gav et godt tip om en slægtsbog, som kunne lånes på biblioteket, www.bibliotek.dk og så var der 40 aner mere i samlingen, og 200 personer mere, når nogen af børnene blev medtaget. Han gav oplysninger om et program, som kan downloades fra <http://www.home.zonnet.nl/KStableau/index.html>

Dette program er specielt godt til at vise sammenfald (slægtskab), hvis man har to GED.COM filer på to forskellige slægter. Tilbage bliver kun at fortælle, at alle er velkomne på min hjemmeside www.flemmingskov.dk hvor der under genealogi er en side som hedder My Family. Disse web sider indeholder 7051 individer, 2703 Familier og 1067 Familienavne, alt med indeks, så der er noget at kigge på, bl.a. mange familier på Falster og Øst-Lolland.

Flemming Skov
Kongensgade 19
4800 Nykøbing F.
e-mail: flemmingskov@dadlnet.dk
hjemmeside: www.flemmingskov.dk

<http://ddd.sa.dk/kiplink1.htm> folketællinger
<http://www.emiarch.dk/search.php3?l=da> Det Danske
Udvandrerarkiv
<http://www.ellislandrecords.org/default.asp> Indvandrere i USA
<http://www.familysearch.org/> Mormonernes hjemmeside og
<http://www.genealogy.com> er gode søgesteder for flere
oplysninger

Reviderede vedtægter for
SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORSTRØMS AMT

- § 1 Foreningens navn er "Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt", stiftet på Centralbiblioteket, store sal den 28. marts 1984, med hjemsted i Nykøbing F. kommune.
- § 2 Foreningens formål er at samle slægtshistorisk interesserede for ved fælles indsats, oplysende foredrag og ekskursioner til arkiver og lignende at øge kendskabet til slægtshistorisk forskning.
- § 3 Indmeldelse sker ved henvendelse til et bestyrelsesmedlem. Medlemmernes husstand har adgang til foreningens arrangementer evt. mod et mindre gebyr
- § 4 Foreningens ordinære møder afholdes normalt en gang i hver af månederne fra september til april.
- § 5 Foreningens højeste myndighed er generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling afholdes hvert år i marts måned. Indkaldelse til foreningens generalforsamling sker gennem foreningens program. Til den ordinære generalforsamling kan dagsordenen indeholde følgende punkter:
- Valg af dirigent
 - Formandens beretning
 - Kassereren aflægger det reviderede regnskab til godkendelse
 - Fremlægelse af budget og fastlæggelse af kontingent for det kommende år
 - Behandling af indkomne forslag, der skal være i bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen
 - Valg af medlemmer til bestyrelsen og 2 suppleanter
 - Valg af revisor og revisorsuppleant (lige år)
 - Eventuelt

Ekstraordinær generalforsamling kan afholdes, når bestyrelsens flertal ønsker det eller 1/3 af foreningens medlemmer fremsætter skriftlig begæring herom. Indkaldelse sker med 14 dages varsel med brev til medlemmerne.

- § 6 Medlemskontingenter fastsættes på den ordinære generalforsamling. Girokort udsendes i januar til betaling senest 1. april. – Er kontingenter ikke betalt senest 2 måneder efter forfald, slettes medlemmet. Genoptagelse sker mod betaling af restancen. Regnskabsåret følger kalenderåret.
- § 7 Generalforsamlingen vælger en bestyrelse på 7 medlemmer. Bestyrelsen konstituerer sig med formand, næstformand, kasserer og sekretær. Valgene gælder for 2 år med afgang af henholdsvis 3 og 4 medlemmer hvert år første gang med lodtrækning, dog således, at formand og kasserer ikke afgår samtidig. Endvidere vælges ligeledes for 2 år af gangen 2 bestyrelsessuppleanter, 1 revisor og 1 revisorsuppleant.
- § 8 Generalforsamlingens beslutninger træffes med simpelt stemmeflertal. Vedtægtsændringer kræver dog 2/3 af de repræsenterede medlemmers stemme. For at have stemmeret på generalforsamlingen skal kontingent for det pågældende år være betalt. Ved forhindring i fremmøde, kan der stemmes ved fuldmagt.
- § 9 Opløsning af foreningen kan kun finde sted, når 2/3 af de fremmødte medlemmer på to af hinanden følgende generalforsamlinger med mindst 4 ugers mellemrum stemmer herfor. Generalforsamlingen træffer samtidig bestemmelse om, hvorledes foreningens evt. ejendom og formue bedst kan anvendes til fordel for slægtshistorisk forskning.

Således vedtaget på ordinær generalforsamling den 16. marts 2002.

P. f. v.

(dirigent) *(fmd)*
P. J. Mathiesen *Tina Andersen* (sekretær)
P. J. Mathiesen
- 31 -
Danskernes Historie Online
Dansk Slægtshistorisk Bibliotek

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORSTRØMS AMT

REGNSKAB FOR 2001

INDTÆGTER:

Kontingenter	10.755,00	
Salg bøger - gæster	475,00	
Renter (Bank og Giro)	5,20	
Indtægter i alt:		<u>11.235,20</u>

UDGIFTER:

Foredragsholder	2.087,75	
Trykning "Rødder"	3.125,00	
Sammenslutning Slægt	1.570,00	
Porto	1.306,75	
Godtgørelse: Telefon Formand	500,00	
Kotorhold	674,00	
Bestyrelsesmøde	196,75	
Diverse: Julekøb - gave	338,50	
Servicegebyrer Post/Bank	206,00	
		<u>10.004,75</u>

OVERSKUD 2001 1.230,45

Beholdning pr. 31.12.2001	9.716,87	
Årets overskud	1.230,45	
Overføres til 2002		<u>10.947,32</u>

Som er placeret således:

Girokonto 31.12.2001	7.704,96	
Nordea 31.12.2001	3.122,90	
Kontantbeholdning	119,46	
i alt	10.947,32	<u>10.947,32</u>

Dags dato: 4-3-02.

Regnskabet er gennemgået og fundet i overensstemmelse med bilag og beholdning.

Børge Antonsen.
Børge Antonsen
kasserer
Eskilstrup

Erik Bjerregård
revisor
Nykøbing F.

[Signature] 4-3.

Tryk og layout:
SL. Skrive-Service, v/Ellen-Sofie Schuldt-Larsen
"Spurvely", Spurvevej 22, 3943 Torrig L.
Tlf. 5493 7155
e-mail. oz1cry@post11.tele.dk